

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslo-
hodjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám:
137, éjjel 488. Sürgőncím: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 SZEPTEMBER 26.

VI. évfolyan

SZOMBAT

223. szám

Előfizetési ára: egy hóra 35, három hóra 105, fél
évre 210 és egész évre 420 dinár. Kéziratokat
nem adunk vissza. Egyes szám ára: 1-50 dinár

Kún Béla repülőgépen elszökött Bécsből

A biztonság kérdése

Minden egyes nyugateurópai állam meg-
egyezik abban, hogy a mai nemzetközi visz-
onyok türethetetlenül feszültek, a fegyveres béke
utjában áll a gazdasági élet és a rendszeres
termelés fejlesztésének, már pedig sürgős szük-
ség van rá, hogy a háborúelőtti kerékvágásba
zökkenjék, mert Európa a többi világrészekkel
szemben másképp nem szerezheti vissza régi
vezetőszerepét.

Semmi kétség sincs aziránt, hogy ezt a
célt mi módon lehetne elérni? Mihelyt minden
ország teljesen biztonságban érzi magát, akkor
nem törődik szomszédaival, hanem nyugodtan
lát saját dolgai után. Csak hogy két homlok-
egyenest ellentétes érdeket kell kiegyenlíteni:
a győzött és a legyőzöttét. Általános érvényű
szociológiai törvényszerűség az, hogy a győző
az ujonnan megteremtett állapotok fenntartá-
sára, míg a legyőzött megváltoztatására törek-
szik.

Valóban, Franciaország minden cseleke-
detében az a gondolat lebegett szeme előtt a
békeszerződés tárgyalásainak megkezdése óta,
hogy biztosítania kell magát. Abban a rendben,
ahogy különböző politikusok vették át a veze-
tőszerepet, más és más módszerek merültek föl.

Először Clemenceau igyekezett biztosítani
Franciaországot úgy, hogy körülkerítette Német-
országot ellenségekkel. Ami azonban nem ve-
zetett eredményre. Ugyaneből az iskolából ke-
rült ki a második eszme, amelyet Poincaré kép-
viselt és vaskézrel vezetett keresztül. Szerinte
a dolog egyszerűen abból állt, hogy a tehetet-
lenül földön fetregő német óriás vállát állan-
dóan leszorítva kell tartani gazdaságilag, pénz-
ügyileg úgy, hogy annyit kell követelni tőle,
hogy ereje összeszedésére ne maradjon neki
semmi; minek még az a haszna is meglesz,
hogy a francia lakosságnak csak itt-ott kell egy
kis adót fizetnie, mégis óriási módon meggaz-
dagszik az ország.

Poincarénak azonban nem jutott sem láng-
eszű matematikus, sem józan fizikus testvére-
nek tiszta gondolkozásból; ügyvédpolitikus lé-
tére nem volt tisztában a termelés tényezőivel
és feltételeivel, tehát testvérelével együtt neki is
meg kellene buknia.

A harmadik eszmét, amely a biztonság-
hoz vezethetne, Herriot képviselte a maga
nyugodt és már sokkal inkább megértő mód-
ján. Ez csak terv maradt és abból állt, hogy
az összes érdekelt felek kölcsönösen biztosítják
egymást, hogy békebontó felbukkanása esetén
ennek valamennyivel együtt gyülik meg a baja.
A gondolat azonban nem tetszett minden egyes
ország kormányának, már pedig csak úgy volna
értelme, ha mindegyik őszintén csatlakozik
hozzá.

Végül negyedsorban Painlevé próbálko-
zik a Népszövetség előkészítésével körülbelül
Herriot eszméi alapján az európai béke tar-
tósá tételének biztosításával, amelyhez Német-
ország is hajlandó volna szomszédja megnyug-
tatására csatlakozni, ha az egyezség reánézve
is elfogadható feltételekkel járna.

Minden német kormány egyöntetűen je-

lentette ki, hogy békességben akar élni, hacsak
megadják hozzá a módot. Kész a nyugati ha-
táron áldozatra is, ha a keletin szabadabban
érezheti magát.

Belátásra és kölcsönös engedékenységre

van tehát szükség, amely az elhatalmasodot
bizalmatlankodás mellett nagyon nehezen való-
sítható meg, miért is sokaig tart még, míg az
ellentétek apránként elsimulnak.

Pasics Nikola miniszterelnök Párisba utazik

Radojevics Ante tegnap este utazott Monte Carlóba Pacics miniszterelnökhöz

Beogradból jelentik: Radojevics Ante köz-
lekedésügyi miniszter tegnap este 8 óra 10
perckor utazott el Zagrebból Monte Carlóba
Pacics miniszterelnökhöz.

Politikai körök véleménye szerint Pacics
Nikola miniszterelnök még e hónapban Beo-
gradba jön, miután a kormánypártok közötti vi-
szály és a radikális pártban mutatkozó elége-
detlenség feltétlenül megkívánják a miniszter-
elnöknek Beogradban való jelenlétét.

Pacics Nikola miniszterelnök Beogradba
való visszaérkezése előtt Párisba utazik, ahol
Nincics külügyminiszterrel fog találkozni. Pacics
párisi utjának Beogradban nagy politikai jelen-
tőséget tulajdonítanak. Az utóbbi időben ugyan-
is számos olyan fontos esemény történt az eu-

rópai politikában ami feltétlenül szükségessé
teszi, hogy Pacics összeköttetésbe kerüljön az
antant diplomatákkal. Pacics Párisból Nincics
külügyminiszterrel együtt jön vissza Beo-
gradba.

A kormány tagjai tegnap délelőtt kon-
ferenciát tartottak, amelyen a Pacicshoz utazó
Radojevics Antet ellátták a szükséges utasítá-
sokkal.

Radojevicsen kívül tegnap Uzunovics Ni-
kola is elutazott a fővárosból. A középítészeti
miniszter Nisbe utazott, ahol megnyitja a me-
zőgazdasági kiállítást. Simonovics Milán nép-
jóléti miniszter tegnap tért vissza Vrnjacska
Banyáról és átvette hivatalát.

A leszerelés a népszövetség előtt

Genf, szept. 25. A népszövetség közgyű-
lése ma délelőtt jóváhagyta a döntőbíráskodás,
biztonsági és leszerelési bizottság által kidol-
gozott határozati javaslatát.

Ennek a határozati javaslatnak el-
fogadásával, amelyet Rollin (belga) és Benes
(cseh) indokolt meg, a népszövetség tanácsát
bizta meg a fegyverkezés leszállításának és
csökkentésének később megtartandó konferen-
ciáját elkeszítix tanulmányának megkezdésével.
A népszövetség közgyűlése ezenkívül ezzel a ha-
tározati javaslattal a regionális döntőbíráskodási
szerződések és a kölcsönös biztonsági szerző-
dések megkötését is szándékozik elérni. Rollin

indokolásában kifejtette, hogy a jelenleg tár-
gyalás alatt álló biztonsági paktum semmi
egyéb, mint döntőbíráskodási szerződés olyan
értelemben, mint azt a jogügyi bizottság aján-
lotta, amelyet csupán külön garanciával erősít-
ettek meg.

A regionális döntőbíráskodási szerződések
megkötése révén, gyorsan ki lehet terjeszteni
egész Európa fölé az ilyen szerződések háló-
zatát, úgy, hogy ezáltal az általános biztonsá-
got el lehet érni. Benes indokolásának végén
kijelentette, hogy a népszövetség közgyűlése a
mai határozat elfogadásával arra készült elő,
hogy a jövő évben újabb lépést tegyen előre

A városi tanácsnak nem volt joga pályázatot kiírni a vízvezetési munkálatokra

Novisad város szűkebb tanácsa — mint
azt jelentették is — pályázatot írt ki a vízve-
zetési, csatornázási munkálatok elvégzésére, to-
vábbá a gázgyár bérbeadására és egy kotrógép
vásárlására. A kibővített városi tanács tagjai
azonban nincsenek melegek azzal, hogy a
szűkebb tanács az ő tudtuk és megkérdezésük
nélkül írta ki a pályázatot. A város szervezeti
szabályrendelete értelmében ugyanis 5.000 ko-
ronán felül történő szállításra pályázatot csak
a közgyűlés jóváhagyásával lehet kiírni.

A kibővített városi tanács radikális tagjai
most aláírásokat gyűjtenek egy rendkívüli köz-
gyűlés összehívására, miután a szűkebb tanács-
nak erre nem volt joga.

Értesüléseink szerint máris meg van a
szükséges számú aláírás és így a jövő héten,
de legkésőbb október második hetében meg-
tartják a rendkívüli közgyűlést.

Feltűnő, hogy a radikális párt tagjai most
akarják összehívni a rendkívüli közgyűlést,
amikor dr. Milovanovics Milán polgármester
nincs itthon. Sokan ezt úgy tekintik, mint a
polgármester ellen megnyilvánuló bizalmatlan-
ság jelét. A radikális pártban ezzel szemben
a leghatározottabban megcáfolják ezt a hirt,
mintha bizalmatlanok lennének a polgármester-
rel szemben. Feltétlenül szükségesnek tartják
azonban, hogy a városi szabályrendelet értel-
mében a közgyűlésnek is legyen beleszólása
olyan pályázatok kiírásánál, amelyek a város
lakosságának jövőjére nézve is nagy jelentő-
séggel bírnak. Sokan különösen a kotrógép be-
szerzését ellenzik, mert az a véleményük, hogy
a város a feltöltési munkálatokhoz szükséges
homokhoz kölcsönvett kotrógéppel is hozzá-
juthat.

A „Vreme“ megállapítja, hogy a megegyezés új atmoszférát teremtett belpolitikai életünkben. A torzalkodásokat és a kölcsönös vádaskodásokat a konszolidáció és a pozitív munka váltották fel. A kölcsönös bizalmatlanság kínai fala összeomlott, lehullott a fátyol és a testvérek egymásra találtak. A megegyezés eredményei felbecsülhetetlenek: külföldi pozícióink megerősödött, tekintélyünk megnagyobbodott és számtalan ellenségünk, akik pokoli terveket szőttek ellenünk Genfben, a szolidaritás láttára letették fegyverüket. Több bátorságot mutatott Apponyi, de ő is elkerülte a közvetlen harcot. Apponyi esete csak példa arra, hogy a bátorság és az ész nem lankad mindig egy fedél alatt. Belpolitikai konszolidációnk egészséges alapra fektette a külföld bizalmát meg nyerte. A szerb-horvát viszonyok megjavulása és a kölcsönös bizalom helyreállítása lehetővé tették, hogy nagyszabású nemzeti ünnepélyek rendezésével megnyerjük népünk bizalmát is. Az ezeréves jubileumi ünnepségek és Njegos hamvainak hazaszállítása, nemkülönben a királyi pár látogatása Montenegróban és Dalmáciában csupa elsőrangú politikai események. Mi sem természetesebb tehát, ha a megegyezés minden igazi hazafi szívében, a megnyugvás érzését váltotta ki. És mégis azt látjuk, hogy egy politikai csoport, egy jelentéktelen alakulás, egy neuraszténios emberrel az élén, sehogyan sincs megelégedve a mai rezsimmel. A bizalmatlanság legfőbb oka abban rejlik, hogy az illető ur csoportja nem lehetett a mai többség egyik hozzátartozó alkatrésze és így nem juthatott szerepe a kabinet mai összetételében. Személyi és pártérdekek vezetik tehát, amikor faluról-falura, városról-városra házalva a gyűlölet magvát hinti el a félrevezetett nép között és ördögi cinizmussal támadja a megegyezést, amely már olyan kiváló eredményeket mutatott fel. Bizonyos, hogy Pribicsevics ezen herosztrata működése, amely a testvérek között fenálló harmóniát van hivatva szétszakítani, nem lehet tartós eredményű, annál kevésbé, mert a nemzet már békére és nyugodalmas életre vágykozik. És ezt a békét, konszolidációt, a normális és rendezett viszonyokat csak a horvát-szerb nép megegyezése biztosíthatja.

A „Balkan“ a jugoszláv újságírók skopljei kongresszusa előestéjén lendületes támadást intéz az Újságírók Szövetsége ellen. Megállapítja, hogy már az elnevezésük is helytelen. Nem lehet jugoszláv egyesület egy olyan intézmény, ahol a bolgárok nem vesznek részt, pedig azok is „jugoszlávoknak“ vallják magukat. Különben pedig jugoszláv nemzetiség nem is létezik. Nemcsak a szerbek, hanem a horvátok és szlovének sem akarnak jugoszláv nemzetiségnek lenni. Mi csak annyit tudunk, hogy földrajzilag az északi szávokkal szemben délszlávok vagyunk. És aminthogy az oroszok, lengyelek és csehek nem akarnak északszlávok lenni, úgy nem akarunk mi sem jugoszlávok maradni. Ha véletlenül egy új népvándorlás korszakában élünk és a délen élő szlávok újból az északi vidékekre költözködnének, akkor a császári bécsi iskola receptje szerint északjugoszláviának kellene bennünket cnevezni. A jugoszláv újságíró egyesület tehát nem jól tette amikor ezt az okatlan elnevezést választotta. Elég az ha úgy kívánják, hogy „Újságíró egyesület“ az egyszerű is, meg szabályszerű is. Az egyesület mai vezetősége pedig nem teljesíti feladatát. Utazásokat, kirándulásokat és bankettek rendez és nem gondoskodik az egyesület emberbaráti feladatáról, a szegény újságírók segélyezéséről és egyéb humánus kötelességeiről. Nem elég az, ha az egyesület tagjainak egy elsőosztályú szabadjeggyel szájkosarat raknak a lelkiismeret szájára, hanem a humánitás terén is némi eredményes működést kell kifejteni.

Az „Obzor“ Pribicsevics legutóbbi nép-

gyűlési kirohanásai foglalkozik és megállapítja, hogy Pribicsevics vak dülében olyan kijelentésekre ragadtatta el magát, amelyek csak beteg agyvelőből pattanhattak ki. Szerencse azonban, hogy Pribicsevics már mindenki ismeri és senki sem akar kirohanásainak felülni. Megalomániája annyira előrehaladott, hogy már Achillesnek képzelet magát, aki nélkül az állam

nem tud létezni. Érdekes hogy Pribicsevics a radikális párt felbomlására számít, mely esetben nagyszerűen lehetne a zavarosban halászni. Legnagyobb reménye a vojvodinai radikálisok, akikben az eszközt látja céljai elérése érdekében. Mindenesetre tipikus a jugoszláv Mussolini harcmódora a mai kormányrendszer ellen.

EGY REJTÉLYES PLÁGIUM ESET

Amikor a püspök beszéde két nappal korábban, mint újságcikk jelenik meg

Velimirovics Nikolaj szerb püspök rejtélyes esete Cetinjen

A szerbiai politikai és irodalmi köröket egy szenzációs eset foglalkoztatja, amely Nisből indult ki és a cetinjei királylátogatás alkalmával nyert aktualitást. Az eset annyira rejtélyes, hogy még azok sem tudják kimagyarázni, akik az eset közvetett és közvetlen szereplői.

Mint annak idején megirtuk, a királyi pár cetinjei látogatása fényes ünnepségek keretében folyt le. A fogadtatás tulajdonképpen „nagy eseménye“ Velimirovics Nikolaj szerb püspök beszéde volt, aki mint világhírű egyházi szónok óriási népszerűségnek örvend. „Aranyszájúnak“ nevezik Ohridban, püspöksége székhelyén, nemkülönben egész Montenegróban, ahol nagyabecsbülük kiváló szellemi képességeit.

Amikor a királyi pár Njegos koporsójánál megjelent Velimirovics Nikolaj gyönyörű beszédét tartott, amely tartalmánál és nagyszerű koncepciójánál fogva általános feltűnést keltett. A beogradi lapok külön gyorsírókat hoztattak Cetinjébe, akik a vladika beszédét szóról-szóra lesztenografálták.

A beogradi lapok szeptember 22-én közölték Velimirovics Nikolaj beszédét, de mekkora volt a meglepetésük, amikor valaki Nisből beküldte az ottani „Privredni List“ vasárnapi, azaz szeptember 20-iki számát, amelyben 24 órával a beszéd elmondása előtt vezetőhelyen közli ugyanazt a beszédét, de nem mint a vladika beszédét, hanem mint vezércikket, amelyet Santics Krszta a lap szerkesztője irt alá.

Nisben óriási szenzációt keltett ez a felfedezés és most másról sem beszélnek, mint a rejtélyes vezércikkről és a vladika beszédéről.

Lehetetlen ugyanis feltételezni, hogy a püspöknek valamilyen módon tudomására juthatott volna a „Privredni List“-ben megjelent vezércikk tartalma s hogy a híres egyházsónok hétfőn reggel ugyanazt a beszédet mondotta volna el a királyi pár előtt, amely vasárnap más név alatt megjelent egy nisi lap-

ban. A beszéd koncepciója és fogalmazása olyan nagyszabású, hogy azt feltétlenül napokkal előbb kellett elkészíteni, tehát még mielőtt Cetinjére érkezett az ochridi vladika.

Viszont azt sem lehet feltételezni, hogy valakinek lett volna annyi bátorsága, még ha a beszéd kézirata a birtokában is volt, hogy ugyanazt a beszédet saját neve alatt megjelenítette a „Privredni List“ vezetőhelyén.

Egyelőre minden kétséget kizáró módon megállapították, hogy a vladika beszéde, amely hétfőn tartott Cetinjen és Santics cikke, amely 24 órával előbb megjelent a nisi „Privredni List“-ben egy és ugyanazon szövegű; még nüanszbeli eltéréseket sem lehetett felfedezni közöttük. Egyszóval: a beszéd és a cikk szóról-szóra ugyanaz.

Az érdekes plágium eset, ha ugyan plágiumról egyáltalán lehet szó, mindenütt érthető feltűnést keltett annál is inkább, mert Santics kijelentette, hogy eredetileg ő akarta ezt a beszédet tartani Njegos hamvai fölött, de miután hivatalos ügyekben volt elfoglalva Beogradban, a cikk másolatát a beogradi keresztény szövetségnek hagyta hátra azzal az utasítással hogy használják fel saját belátsuk szerint. A cikk tehát ilyen formán kerülhetett a vladika kezébe, vagyis Santics azt állítja, hogy a híres egyházsónok a legnagyobb nemzeti ünnepélyen a királyi pár jelenlétében egy olyan beszédet tartott saját neve alatt, amely előzőleg más neve alatt újságcikk formájában jelent meg.

Az emberek most azon törik a fejüket, hogyan is történhetett ez a rejtélyes eset, amely már néhány napja nem hagyja nyugodni. Nis lakosságát s amely olyan nagy feltűnést keltett nemcsak Szerbiában hanem Montenegróban is, ahol az ősz vladika tekintélyét akarják büns kezek aláadni.

Mindenki most Velimirovics vladika nyilatkozatából várja a rejtély megoldását, a vladika azonban mind ezeidig nem nyilatkozott

Százezer dinárt lopott egy cigánykaraván

Hogy jut a cigány új ruhához — Az egész karaván az ügyészségen — Csak ruhát loptak a hiu cigányok

Megirta a Délbácska, hogy hétfőn egy tizennégytagú cigánykaravánt fogott el a rendőrség, a srbovani csendőrség feljelentése alapján. A rendőrség azért lett figyelmes a karavánra, mert annak minden egyes tagja új ruhában volt. Ez a gyanu nem is volt indokolatlan, mert mint az e héten lefolytatott nyomozás beigazolta a karaván, amely a Kolompár, Jovanovics és Nikolics családok tagjaiból áll, különös előszeretettel fosztogatták a vásárokon a szabókat és rőfösárusokat.

A vasárnapi srbovani vásáron több adai szabót fosztottak ki és ezek feljelentése juttatta őket a hatóságok kezeire. A nyomozás során megállapították, hogy a cigányok Srbovanban és Novibecsejen lopták össze a náluk talált mintegy

100.000 dinár értékű ruhákat és rőfösárukat.

A használatukra szolgáló lovak és kocsik eredetéről sem tudtak felvilágosítást adni, ezért egészen biztos, hogy ezeket sem szerezték meg törvényes eszközökkel.

A karavánt Novisadról Srbovanba szállították, ahol a csendőrség vezette a vizsgálatot, amit csütörtökön fejezett be és tegnap beszállította a karaván 14 tagját lovastól kocsistól együtt a novisadi ügyészségre. Az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte az egész karavánt és megindította a vizsgálatot annak tagjai ellen.

Garantált tiszta fehér

kőso

és finoman őrlt kőso, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad

Futoški put 66. Telefon interurban 534.

Pályaudvarokon mindig követelje a „Délbácska-t“

Az interjúk lélektana

Én még sohasem olvastam pesszimizmus hangú interjút. Az interjút adó államférfi, művész, betörőkirály és más fórumon mozgó egyéb felelős és felelőtlen elem, az interjú pillanatában koturnust ölt magára, redői elsimulnak, fontosságának tudata az egekig emelkedik és egyszerre mindent rozszás színekben lát. Nem csoda: interjút adni egyike a legmagasabb örömeinknek — az ember mondhat akár milyen semmitmondó dolgokat, — azzal, hogy elmondja és lenyomatják: súlyt ad a gondolatlanlanságnak, elvarázsol, meggyőz, anélkül, hogy bármily varázs, vagy bármily kevés meggyőző érv is volna mondandójában. Ha államférfi volnék, nagy tetteim helyett interjúim történetét írnám meg emlékirataimban, azokat a ragyogó pillanatokat, mikor számot adhattam nem létező jóakarataim és koncepcióim nagyságáról, jóakarataimról és koncepcióimról, melyeket csak szavakban éltem át, a valóságban azonban semmit sem váltottam be belőlük.

Érdekes megfigyelni: a világhírességek mindig terveikről nyilatkoznak, tervekről melyeket sohasem váltanak valóra, multakról, melyek az interjú során különös fényt kapnak, de a valóságban izzadságszagtól terhesek, kegyetlen kétségektől elsőtétítettek. Az interjúkban minden igazságos, az interjúk emberszeretettől, nagy eszméktől áthatottak. Az interjú olyan lélekáruház ragyogó kirakata, melyben válogatott finomságu szellemi áruk huzódnak meg a nyilvánosság ragyogó transzparenciái alatt, bent a boltban azonban közönséges kanavaszok, tömegcikkok roskádnak a pultokon. Ahány nagyságot — valódit és kevésbé valódit — pályafutásom alatt meginterjúvoltam: az interjú alatt mind nagyszerű pózba vágta magát, igyekezett felülmúlni önmagát, isteni ihlettséggel eltakarni azt, ami lényege. Én még nem láttam közönséges benyomást keltő meginterjúvottat. Ha cigarettázott, vagy szivarozott: cigarettája, vagy szivarja hamuját valami különös eleganciával verte le a hamucsészébe, jólvasalt vagy vasalatlan nadrágját szinte tulvilági eleganciával húzta fel, kezeit álmag bágysággal ejtette le támlásszéke karfájáról, hangja átszellemült lett, beszéde választékos. Ha politikus volt az interjúvott, akkor minden második szava jogról és erkölcsről zengett, egészen megelégedve magánélte jogi és erkölcsi vonatkozásairól. Ha színész vagy színésznő az illetők, az interjú perceiben lelkükről mintha egészen lesiklott volna a rivaldák parázna fénye, szemüket az égnek meresztették, mintha az angyalokat idéznék a tekintetükbe, mintha az ég gyönyörűre kaptak volna elhelyezkedést nagyon is földi gyönyöröktől zaklatott szíveikben. Mindez arra vall, hogy az interjú alkalmával az emberi lélek különö predesztinációt kap megszépítő hazugságok elmondására, hazugságokra, melyeket komolyan elhitt ő maga is. A nyilvánosság varázsának édenkerti fénye elegyül az interjúban a világ legtetszetősebb hazugságaival; hazugságokkal, melyekben az a legkedvesebben tragikus, hogy mindenki elhiszi őket. Megfigyeltem az újságolvasókat és rájöttem, hogy az emberek előszeretettel olvassák az interjúkat, úgy szűröskölnek őket, mint holmi mondákat és legendákat, melyek lágyan simogatják körül a nemzeti hiúságokat, reményteljessé teszik a reménytelenségeket, korrigálják a valóságot, mely legtöbb esetben mindig korrekturna szorul.

Ha idegen bolygóról közénk csöppenne valamelyik irástudó halandó és áttanulmányozhatná földünk intervju-irodalmát, arra kellene rájónnie, hogy a világon minden a legnagyobb rendben megy, a szörnyű ellentétek és ellentmondások csak tévedések játéka, melyek az interjúban a legjobb uton vannak ahhoz, hogy megoldást nyerjenek, hogy kiegyenlítődjenek, hogy eloszoljanak a ködben, amely — sajnos — leginkább az államférfiak jóvoltából áll meg olyan konokul a földünket.

Ez körülbelül — ha csak vázlatosan is — az interjú lélektana. A legszebb és leghibávalóbb hazugságok tárháza, melyek éppen azért nem tévesztik el hatásokat, mert hazugságok. Mutass nekem egy államférfiut, vagy egy más foglalkozásu nagyságot, add ide elolvasásra

nyilatkozatát, akár a legbonyolultabb, akár a legegyszerűbb kérdésekről, — én megmondom: ki ez a férfiú, mint magánember, életének mi a

főhazugsága, mik a tévelygései, mik a képzelgésai. Mert az embereket semmi sem jellemzi jobban, mint a hazugságaik.

SZENZÁCIÓS VÉLEMÉNY A NEMZETI KISEBBSÉGEKRŐL

A kisebbségi iskolák felállítását akadályozni közönséges büntény

Nem lehet megrövidíteni a kisebbségek jogait — Állami iskolákat a kisebbségeknek

A Beogradban megjelenő „Narodna Prosveta”, a jugoszláv tanítószövetség hivatalos lapja, amely a közoktatásügyi miniszteriumhoz is közel áll, a következő szenzációs cikket közli a kisebbségekről és az állami iskolákról.

Az országunkban lévő kisebbségeket két csoportra oszthatjuk. Az első csoportba tartoznak azok, amelyek nemzeti szárazföldünkkel elkülönítve mint szétszórt szigetek szerepelnek nemzeti tengerünkben. Ezek a németek, törökök, olaszok, görögök és oláhok. A második csoportba tartoznak azok a kisebbségek, amelyek a nemzeti szárazföldünkhöz hozzákapcsolva mint félszigetek nyulnak bele nemzeti tengerünkbe, ezek az arnauták, a magyarok és a románok.

Az első csoport kisebbségei kénytelenek lesnek idővel akarva-nem akarva állami ideológiánkat elismerni. Viszont a kisebbségek fejlődésével és erősödésével az állam is erősíti saját hatalmi pozícióját.

A második csoport kisebbségeinek fejlődése nemzeti államaik befolyását jelenti saját állami életünkre. Mert ezek a kisebbségek soha sem fogják őszintén elismerni állami ideológiánkat. Érdekszférájuk saját nemzeti államuk erősítése, tekintetük állandóan a határ felé irányul és vágyakozásuk a nemzeti testtel való egyesülésben összpontosul. Ez különben természetes és indokolt s részünkről ezt nem szabad kifogásolnunk. Más lapra tartozik azonban érdekeink megvédése irredentizmusuk ellen. Erre a védekezésre mindenkor jogunk van és itt viszont minket nem lehet kifogásolni.

A legfontosabb elv legyen a következő: A köztünk meginduló küzdelmet lojális és becsületes fegyverrel kell megvívni. A kisebbségek ne lépjenek túl működésükben törvényeink határát. Ne csináljanak felfordulást és összeesküvést államunk ellen, még akkor sem, ha ezek az összeesküvések saját céljaiknak tesznek szolgálatot.

Ezzel szemben az államnak nem szabad a kisebbségek jogait megrövidítenie, azokat a jogokat, amelyek minden ember természetes jogai, még akkor sem, ha ezen jogok megrövidítésével saját államunk érdekeinek teszünk szolgálatot.

Valamennyi emberi természetes jog között a legfontosabb a beszéd joga. Mert az ember beszéde révén válik emberré. Ha valaki egy újszülöttet az emberektől elkülönítve és megakadályozná, hogy megtanulja az emberek nyelvét, a legborzasztóbb bünt követné el. Egy olyan gyermek, amely erdőben, távol az emberektől nőne fel, nem is volna ember, hanem állat. Ilyen bűn tehát súlyosabb volna mint a gyilkosság, mert nemcsak egy embert semmisítettünk meg, hanem az ember tekintélyét alacsonyítottuk le.

A beszédet a gyermek az első tíz évben tanulja. Ez idő alatt azonban csak egy nyelvet tanulhatunk, többet semmiesetre sem. Mert megtanulni tulajdonképpen csak egy nyelvet lehet, ahogy Rousseau is mondja egyik filozófiai munkájában: „Ha a francia azt mondja, hogy angolul, németül és spanyolul beszél, nem hiszik neki, mert mindig, ha az említett nyelveken beszélni kezd, észreveszem, hogy tulajdonképpen franciául beszél és csak angol német és spanyol szavakat használ hozzá.” A beszéd megtanulása nem más, mint a fogalmak megismerése és ez csak egyszer történhet. Később az ember más nyelveket is megtanulhat, de alapjuk mindig a gyermekkorban megtanult

nyelv. És ezek nem is jelentenek mást, mint a gyermekkori nyelv fordítását idegen szavakra és kifejezésekre.

A gyermek a nyelvet a családban tanulja. Ezek szerint tehát a német gyermek a német családban tanulja a nyelvet, a török gyermek a török családban stb. Ezen nyelvtanulás akadályozása közönséges büntény, bármelyik oldalról is történik. Ha egy gyermeket eltávolítottunk abból a családból, ahol a török nyelvet tanulta és szerb nyelven kezdjük tanítani az iskolában, tönkretettük a gyermeket. Ez a gyermek sem a szerbet, sem a török nyelvet sem fogja megtanulni — s egyáltalában nem fogja megtanulni a beszédet.

A pedagógia határozottan ellenzi, hogy az école maternele tíz éves tartama alatt bármilyen más nyelvet tanuljunk az anyanyelven kívül.

Mi sem természetesebb tehát, hogy államunk, amely alkotmányával nemzetiségi különbség nélkül, egyforma jogokat biztosított minden polgárnak, nem rövidítheti meg semmiféle törvénnyel, tehát iskolatörvényekkel, sem a nemzeti kisebbségek legelemibb és legszentebb emberi jogát, hogy az ember beszédét megtanulhassa. Minthogy ez a beszéd pedig nem lehet más, mint a családban tanult beszéd, a kisebbségek anyanyelvét az elemi iskolában feltétlenül el kell ismerni. Nincs más megoldás: a németeknek német nyelvű, a magyaroknak magyar nyelvű, a törököknek török nyelvű elemi iskolát kell adni.

Minden más eljárás erőszakos, az ember természetes jogainak megfosztása, amely a kisebbségeket az állammal szemben tanúsított minden loyális kötelezettségtől feloldja.

Alkalmunk van egy hasonló kultur-ellenes erőszakos eljárást megfigyelnünk, amit egy olyan állam követett el, amely büszke a kulturájára. Olaszország megtiltotta a jugoszláv nyelvek használatát Isztriában, Goriciában és a Kvarneron élő szlávoknak. A világ összes kulturnemzetei a legélesebben elítélik Olaszország eljárását, mert aki nem itéli el, nem lehet kulturember. Szinte utálatlalt figyeljük Olaszország eljárását. A jugoszláv tanítótestület fájdalommal és elkeseredéssel figyeli szomszédunk barbarizmusát. Mert az anyanyelvért folyó küzdelem a jugoszláv nemzet történetének leggyönyörűbb korszaka. És éppen azért, mert az egész világ kulturnemzeteihez fordulunk segítségért a romai vandalizmus ellen, nem szabad saját országunkban ugyanezt követnünk.

A kétmillió lelket számláló nemzeti kisebbségeknek kell, hogy országunkban ugyanannyi és ugyanazon joguk legyen, mint amilyeneket mi követelünk idegenben élő saját kisebbségeink érdekében. Elsősorban az anyanyelv és az anyanyelvű iskolák jogát!

Ellenkező esetben bebizonyítjuk, hogy sokkal alacsonyabb kulturnívón állunk, mint a régi Törökország, amely valamennyi nemzeti ségnek engedélyezte az iskolák felállítását óriási birodalmában.

Az iskolák legyenek kizárólag államiak, a magániskolákat pedig meg kell szüntetni, mert utóbbiak mindig más célokat fognak szolgálni. És különben is igazságtalan, hogy a nemzeti kisebbségek az állami iskolák terheit viseljék s egyúttal magániskoláikat is fenntartsák.

Állami iskola, állami tanító, mindenkinek a saját nyelve szerint! Az államnyelv pedig, mint fakultatív tantárgy csak a későbbi években tanulható.

Szünjön meg a jugoszláv tantestület körében a sovinizmus.

A sovinizmus kulturrelles, minden büntényre alkalmas, mindig felkészülve arra, hogy más jogait és szentélyeit lerombolja.

Mi kulturország! akarunk maradni és

nem szabad ugyanabba a hibába esnünk, mint Olaszország.

És különben is, saját érdekeink ellen cselekszünk, ha erősaakos eszközökhöz folyamodunk. Más nemzetekből szerbeket kovácsolni nem más, mint saját fajunkat elrontani!

Óvakodjunk az ilyen amputációktól!

A BUDAPESTI KOMMUNISTA ÖSSZEESKÜVÉS

Kún Béla Bécsből repülőgépen Moszkvába szökött

Ujabb letartóztatások — A budapesti rendőrség teljesen leleplezte a magyaránnyu bolsevista összeesküvést

Budapest, szept. 15. A budapesti rendőrség tovább folytatja a nyomozást a kommunista összeesküvés ügyében.

A leleplezett kommunista összeesküvés magyaránnyu megszervezettségét mutatja az a körülmény, hogy a Vági csoport még szabadlábban levő tagjai azonnal összegyűltek a további teendők megbeszélése céljából. A rendőrség tudomást szerzett erről az összejöveteletről és a Rákospalotán levő gyülekezőhely épületét az éj folyamán titokban körülvevették. Adott jelre megrohanták az épületet és abban tizenkét embert találtak. Ezek közül kilencet szabadonbocsátottak, mert neveik eddig nem szerepeltek olyan listán, amely az aktív vezetőkről készült. Három embert azonban letartóztattak és bevitték a főkapitányságra.

A kommunisták romboló munkája a szakszervezetekben

A rendőrség éjszakai és ma délelőtti munkájának legérdekesebb adata az, hogy a Soroksári utról előállították Lukács József vas és fémmunkást, aki szintén jelentős szerepet játszott egyrészt a Vági párt működésében, másrészt a magyarországi kommunista pucsbán. A Lukács lakásán tartott házkutatás alkalmával a rendőrség rengeteg röpiratot talált. A röpiratok közül a legérdekesebb az első számú tizezer példányban elkészített csomag, amely arról szól, hogy miképp ragadták magukhoz az oroszországi kommunisták a hatalmat és hogy mik a hatalom megtartásának alapelvei. Ezeket a röpiratokat éveken ezelőtt készítették Magyarországon. Még másik négy helyen is tartották házkutatást az éjszaka folyamán. Ez alkalommal egy teljesen megszervezett agitáció röpiratait találták meg. Ezek között a legérdekesebb az a nyomtatvány, amelyet egy Varga István nevű vas és fémmunkás lakásán fedeztek fel. Címe, amely a röpirat tárgyát ismerteti: *Hogyan használjuk fel a szociáldemokrata pártot a kommunista agitációra? Mit csináljunk a szakszervezetek keretén belül eszméink terjesztése érdekében?*

Gömbös rendőrtanácsos ma reggel nyolc óra óta egyfolytában hallgatja ki a szociáldemokrata párt és a szakszervezetek kiküldöttait. Ezek a kihallgatások azt bizonyítják, hogy egyes röpiratok és agitációk már elérték céljukat és néhány szakszervezetben már meg is kezdődött a bomlasztás munkája.

A vidéki letartóztatások

Megállapították, hogy Kőrmenten, Szatmármegyében két helységben, Pest és Tolnámegyében is különféle agitátorok működnek. Ezek névsora is a rendőrség birtokába jutott. Kőrmentéről még az éjszaka folyamán felszállították Budapestre a két Pintér testvért, akik bevallották, hogy az ugynevezett földmives légnységet kellett volna megszervezniük. Szatmármegyéből már megérkezett az értesítés, hogy az elogatás megtörtént és a házkutatás eredménnyel járt. Ugyanakkor kapta meg a rendőrség a jelentést arról, hogy Szabolcs megyében is történtek letartóztatások. Így vidékről mintegy 18—20 ember felszállítását várják.

Megtisztítják a szakszervezeteket.

Rákosi Mátyás és a Vági csoport tagjainak letartóztatása alkalmul szolgál arra, hogy a szociáldemokrata párt a szakszervezetekben folytassa a tisztogatás munkáját és az összes

megbízhatatlan gyanus elemet kiközösítse valamennyi szakszervezetből. A kormány a maga részéről egyszerű rendőrségi ügynek tekinti a kommunisták ügyét, a mai minisztertanács egyszerűen meghallgatja a bűnösök letartóztatására vonatkozó belügyminiszteri előterjesztést és a rendőrség intézkedéseit.

Ujabb letartóztatások.

A főkapitányságon őrizetbe vettek száma a tegnapi nap folyamán ötvenhatra emelkedett. A rendőrség tudomást szerzett arról, hogy a letartóztatott kommunisták érdekében a Vági csoport egyes tagjai gyűjtést indítottak. A gyűjtőket ugyancsak elfogták és előállították a főkapitányságra. Kinyomozták továbbá azt is, hogy a határmenti községekben négy megbízottjuk volt a kommunistáknak, akik meg voltak vesztegetve és ezek közrejátszásával sikerült a veszedelmes összeesküvőknek minden akadály nélkül a határon át közlekedniük.

A főkapitányság a mai nap folyamán értesítést küldött az osztrák rendőrségnek, hogy állapítsák meg, vajon Kun Béla és a magyar kommunista vezetők voltak-e Bécsben az utóbbi időkben. Kiderült az is, hogy Vágiék Budapesten kommunista iskolát tartottak fenn.

A bécsi kongresszus.

A nyomozás során megállapították, hogy a Bécsben megtartott kongresszuson a moszkvai szovjet delegátusai is megjelentek és azon teljesen kidolgozták azokat a taktikai és technikai feladatokat, melyeknek megoldása esetén a kommunisták kerítették volna meg az uralmat Magyarországon.

A kommunisták Bécsben agitációs iskolát tartottak, amelyre számosan jelentkeztek Budapestről is.

Kik voltak a kongresszuson.

A tegnapielőtt és tegnap letartóztatott kommunisták kihallgatása ma egész délelőtt folyt. A tanuvallomásokból kiderült, hogy folyt le a bécsi kongresszus, amelyen Kun Béla elnökölt. Az elnökön kívül ott voltak Landler Jenő, Hirosek János, Alpár Gyula és Rákosi Mátyás volt népbiztosok, továbbá Révai József a Vörös Újság volt szerkesztője és Weinberger Zoltán, Budapestről a „Trojka” tagjai: Hámán Kató, Őri Károly, Gógós Ignác továbbá Iritz Lajos és Weifert Lajos munkások.

A bécsi augusztusi kongresszus három napig tartott és az azon résztvevők a legnagyobb biztonságban érezték magukat. Augusztusban volt ugyanis Bécsben a cionista kongresszus és a magyar kommunisták azt hitték, hogy a sok idegen között nem fogják őket felismerni.

A kongresszuson sorshuzás útján döntöttek el, hogy kinek kell Budapestre jönni, miután Rákosi Mátyás és Weinberger Zoltán számát húzták ki, hamis útleveleket szereztek számukra és ezzel utaztak Budapestre.

A nyomozást vezető rendőrtisztviselők most azon dolgoznak, hogy az összes bizonyítékokat beszerezzék a két főbűnös ellen és ha minden együtt van, akkor kezdik meg Rákosi Mátyás és Weinberger Zoltán kihallgatását.

Hetényi Imre főkapitányhelyettes kijelentette az újságíróknak, hogy a nyomozás érdekében újabb adatokat nem mondhat annak eredményéről. A rendőrség új és fontos adatok birtokába jutott, amelyek rövidesen eredményhez is juttatják majd a nyomozó hatóságokat.

Kun Béla Moszkvába repült.

A bécsi rendőrség ma táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy az az egyén, akit Kun Béla személyével azonosnak tartanak, bécsi buvóhelyéről tegnap repülőgépen megszökött az osztrák fővárosból és Moszkva felé vette útját. A hír csak megerősíti a rendőrség abbéli nézetét, hogy óriási bolsevista agitáció megindítására gyűltek össze Bécsben a szovjet emberei. A rendőrség folytatólagos nyomozásának mai szenzációja az volt, hogy újabb tizenkét gyanus kommunistát fogtak el. Amikor több munkás tudomást szerzett arról, hogy Vágiék vezetőit a rendőrség elfogta, titkos gyűlésre jöttek össze, bizonyos titkos írások és bűnjelek eltüntetésének megállapítása végett. A kommunisták összejövetele már nem volt titok a rendőrség előtt. Ott termettek a detektívek a kis kocsmában és a tizenkét munkást előállították a főkapitányságra. Közülük hárommat tartóztattak le, akik a kommunista szervezkedés vezérei voltak, azokat pedig akiket csak most értek először munkában, elbocsátották a főkapitányságról. Az új előállítással egyidejűleg a rendőrség értékes dokumentumokat talált az előállítottak lakásán.

Egy kézzel irt füzetet találtak, amely valószínűleg egy külföldi propaganda iskola előadásán készült. Egy másik helyen írásokat találtak, amelyben utasításokat adnak arra, hogy a Vági féle szocialista munkásság, hogyan palástolja agitációját és hogy folytassák a munkások működésüket. Mindazok akiket eddig a rendőrségen őrizetbevettek, részletes vallomást tettek, valamennyien beismerték a rendőrségen, hogy a májusi konferencia határozatait megismertették velük és azt mondták nekik, hogy a szervezkedés célja az európai szovjet uralom megvalósítása. Erdekes, hogy a mostani akció éppugy indult meg, mint 1918. évi, amikor Kun Béla elsősorban jött át Oroszországból magyar területre.

Romániában is összeesküvést terveztek a kommunisták

Bukarest, szept. 25. A rendőrség széleskörű kommunista összeesküvést fedezett fel, amelynek az volt a célja, hogy Moldvában a parasztság között a forradalmat előkészítse. A vezetők manifesztációt akartak intézni a néphez, hogy felszólítsák őket a reakciós uralom ellen való fellázadásra. Főleg a katonaság között izgattak. A rendőrségtől rendelet ment ki a vidékre, hogy az agitátorokat le kell tartóztatni. A levelezésekből nyilvánvalóvá vált, hogy az összeesküvők több ezer dollárt kaptak Moszkvából.

— **Halló! Halló!** — Hallotta, hogy mily szenzációs meglepetést tart számára a Kath. Olvasó Kör? (Épres u. 16.) ha részt vesz a f. hó 27-én rendezendő nagy szüreti mulatságán?

— *Nem tudja?*

— Megsugom magának. Kellemes szórakozást, élvezetet és jó étvágyat a sült malachoz, melyet Ön is megnyerhet a belépti jegyével.

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete
Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésebben és olcsó áron.

TELEFON: 488. SZÁM.

HIREK

Amerikai történet

Nagyon szép budoár. Csupa tükör és habos csipke. Nyilván éjszaka van és a gyönyörű dáma, aki fáradtan bocsátja le fehér válláról hermelin belépőjét, bizonyosan bálból tért haza. A hölgy jüleben nagy briliánsok szikráznak és hármás gyöngysoi öleli nyakát. Kissé idegesnek látszik, amint rövid kézmozdulattal elküldi komornáját. Magára marad. És toalett-asztalkájához ülve, elmereng tükre előtt. Majd lassan, a közeledő álom bágyadsággal kikapcsolja nyakán a gyöngysort. Azután lehuzza finom ujjáról a gyűrűket. Az egyedüllétt nagy biztosságában ásit, nyujtózik. Kitérja kerek karját. Majd rémület látszik szép arcán. Hosszu szempillái tágra nyílnak a félelemtől. Mert a tükör kristály lapján látja, hogy hátul a függöny sötét szárnya megmozdul és a homályból darcos férfi alakja lép elő.

A dáma sikoltana, de már késő. A rabló már rávetette magát. Gummikeztyűs kezében kloroformos szivacs van, amelyet vadul szorít rá a gyönyörű asszony arcára. A szöke fej alétlan hanyatlak hátra, majd djultán omlik végig a puha szőnyegen az egész karcsu test. A rabló most egy pillanatig figyel. A fekete darc vágásában vadállati szemek villognak. Végül áldozatára hajol. A finom, kis fülekből kivieszi a gyémántokat, a tükör mellől összezedi a gyűrűket, a gyöngyöt. Aztán az ablakhoz lép és fölhág a párkányra. Alant szédítő mélység ásit. Tizenöt emelet az ucca szintjéig. De a rabló még sem habozik. Belékapaszkodva a villámhárító vékony vezetékébe megkezdi nyaktörő útját. Hajmeresztő pózokban küzdi magát lefelé. Néha egy pillanatra megáll valami keskeny párkányon pihenni. Omlik alatta a kő. Most meginog. Lezuhan. De nem, már ujra szilárdan áll és egyre közelebb ér a földhöz. Sőt már lent is van. A nagy erőfeszítéstől kábultan támaszkodik a falhoz. Ekkor egy tehérkabátos, panamakalapos férfi lép hozzá és a vállára teszi a kezét:

— Bravó Billy, pompásan csinálta. Csak a két alsó emelet volt egy kicsit egyhangu. Azt megismételed, valahogy elevenebben, trükkösebben!

A gonosztevő leemeli démoni, fekete darcát és megtörli a fáradságtól veritékes vidám, fiatal képét:

— Igenis Priiffith ur!

Az operatör pedig a fölvevő gép mellől odafordul a kékruhás rendörhöz.

— Kérem biztos ur, szorítsa vissza egy kissé a béméskodókat, még valaki be talál lépni a képbe és eldobhatjuk az egész szalagot.

*

1925. szeptember 26. Szombat

Római katolikus: Cipr. és Jusztin vth. Protestáns: Jusztin. Görög keleti: (szept. 13.) Kornél. A nap kel 5 óra 51 perckor, nyugszik 17 óra 52 perckor. A hold kel 14 óra 24 perckor, nyugszik 23 óra 45 perckor. Nemzeti Színház: A szenvedély tüze. — Apolló mozi: A világ legszebb asszonya.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorologiai állomás jelentése). A légnyomás egész Európában erősödik, a depresszió erős szeleket, növekedő felhőzetet és csapadékot okoz, a hőmérséklet süllyed.

Jóslat: Országunkban a légnyomás erősödik, a szelek gyengülnek, a felhőzet ritkul és csak az ország északkeleti részein lesz helyenként eső. A hőmérséklet csökken.

A budapesti meteorologiai intézet jelentése: Magyarországon péntek reggelre időváltás állott be. A nyugati hűvösség hozzánk is elérkezett. A Dunántulon általános eső. Magyarországon zivatar is volt. A hőmérsékleti maximum Turkevén és Csengeren 30° C. volt. Prognózis: Hűvös idő várható, helyenként némi esővel.

— **Delegátusaink a nemzetközi jogászkongresszuson.** A kormány elhatározta, hogy a Hágában megtartandó nemzetközi jogászkongresszuson Jugoszláviát Perics Ninkó és Szubotics Iván képviselik.

— **A novisadi ujságírók a szkoplyei kongresszuson.** A Jugoszláv Ujságírók Szövetsége ez évi kongresszusát szeptember 27-én és 28-án tartja meg Szkoplyén. Novisadról Klicin Mita, a szekció elnöke, továbbá dr. Pecija Popovics Emil, Militár Triva, Mayor József, Tomán Sándor és Korell Filip utaztak el ma éjjel Szkoplyéba a kongresszusra.

— **Nemzetközi légügyi konferencia Párisban.** Párisban e hó 28-án nemzetközi légügyi konferenciát fognak tartani, amelyen az SHS királyságot dr. Sztraznyicski Milorad zagrebi egyetemi tanár fogja képviselni.

— **Olasz lap Jókai Mórról.** A Rómában megjelenő Alma Róma című lap tizenkettedik évfolyamának egy külön számában tiz-hasábas cikket közöl Jókai Mór emlékének. A cikk részletesen ismerteti a nagy mesemondónak életét és munkásságát.

— **Rodolfo Valentint megsebezte Bánky Vilma Iova.** New-Yorkból jelentik: Kaliforniából érkezett jelentés szerint Rodolfo Valentint a híres mozsizínészt súlyos baleset érte. Bánky Vilma Iova megbokrosodott, elragadta a kocsi, amelyben Bánky Vilma ült és végigtaposott Valentint, amikor az megakarta fékezni. Arcára kapott egy rugást és kifecamította a bokáját és a csuklóját.

— **Frohreicht Budapestre szállítják.** Sopronból jelentik: Az apósgyilkos Frohreich Ernőt legközelebb Budapestre hozzák, miután személynesen kell megjelennie a Bárcy féle másfélmilliárdos pör legközelebbi tárgyalásán.

— **Több milliárdos család Bécsben.** Arnheim Benedek ismert bécsi nagyiparos és bankár, néhány nap óta nyomtalanul eltűnt. Arnheim a Popper & Comp. bankháznak volt társtulajdonosa. Eltávózása után lakásán levelet találtak, amelyben azt írja, hogy barátainak és a Popper cég bizalmával rutul visszaélt és végezni fog magával. Arnheim kiegyenlített tartozása néhány milliárdra rug. A Popper cég a kereskedelmi törvényszéknél a csődeljárás megindítását kérte.

— **Nagy veszélybe került egy hajó az Aldunán.** Tegnap reggel érkezett meg Budapestre a MFTR Wekerle Sándor nevű vontató gőzöse erősen sérült állapotban. A hajó az Aldunán borzalmas viharba került, amelyből csak nehezen szabadult és csak különös véletlen, hogy az egész legénység el nem pusztult. A szél elszakította a kormányhoz vezető láncot és a szél a hajót kivágta a partra. A mögötte levő nyolc uszály irtozatos erővel rázuhant a hajóra, de szerencsére csak annak hátsórészét zuzta össze. A hajó a budapesti hajógyárba jött, ahol kijavítják sérüléseit.

— **Ahol nincs válópör.** Az amerikai indusoknak sajátos szokásaik vannak. Ezek közé tartozik az is, hogy az asszony, ha el akar válni az urától, semmi egyebet nem csinál, mint férje cipőit kiteszi az ajtó elé. Az indus férj megérti ezt a néma, de kifejező ujjmutatást, fölhuzza a cipőt és távozik. A ház és a vagyon az asszony tulajdonában marad, aki azután új férjet választhat magának, míg az elvált ember a törzs szépei közül keres magának új életársat. Az amerikai kormány a válásnak ezt a könnyű módját eltiltotta és úgy rendelkezett, hogy válás esetén a ház és a vagyon a férfi tulajdona marad.

— **Az első feljelentések.** A novisadi rendőrfőkapitánysághoz tegnap hat feljelentés érkezett a három legelőkelőbb novisadi kávéház és étterem ellen. A feljelentésekben nemcsak a kávé árát drágálják, hanem az egyes ételkéket is. A rendőrség hétfőn ki fogja hallgatni a három helyiség tulajdonosait és akkor átteszi az iratokat a járásbíróshoz.

— **Elfogott csavargó.** A novisadi rendőrség egy őrzárata tegnap éjjel elfogta Davidovac Paja hamiskártyást, akit már több ízben eltoloncoltak Novisadról. A rendőrség most csavargás miatt 30 napi elzárásra ítéli, azután pedig illetőségi helyére, Csurogra toloncolja.

„Hogy megnőtt a kölyök“

Koen Rafael beogradi ruha kereskedőhöz a minap beállított Löwy barátja a fiával, a 7 éves Mojséval

— Adjon neked Isten egészséget és boldogságot kedves Löwy barátom — mondotta Koen, amikor barátja belépett. Mivel szolgálhatok, kedvesem?

— Egy mosóruhát akarok venni a fiam részére — válaszolta Löwy.

— Akkor ezt a matrózruhát ajánlom — mondotta a kereskedő. Ez mosó is, meg párisi is és olcsó is.

— Mennyiért adod?

— Másnak ötszázért, neked négyszázért!

— Es nem megy össze a mosásnál?

— Hogy mondhatz ilyet! Csak nem vagyok csaló!

— Garantálhatsz, hogy nem fog összemenni a mosás után?

— Itt a kezem, nem ló láb!

— Rendben van! — Ezzel Löwy fogta a ruhát, kifizette és eltávózott.

Két hétre rá, a kereskedő fia lelkesedve rohan be apja üzletébe.

— Papa, papa — ott gyűnnek a Löwy meg a fia. A prucsiknek úgy összement a ruhája, hogy az ujja a vállánál rekedt. Menekülj innen?

— Was hájszt menekülni? Mi vagyok én, tholfáj?

Ezzel Koen odalépett az üzlet ajtaja elé, s a dühtől fulladozó apát, még mielőtt egy szót is szólhatott volna, a következő szavakkal fogadta:

— Grojszér Gott, milyen nagyszerű gyermeked van neked. *Hogy megnőtt a nebulo*, amióta utoljára láttam. Még a ruhája is szűk lett, ugy nyulik ez a kölyök!

*

— **Roszbabb lett az olcsó kenyér.** (Panaszos levél). Lapunk egy olvasója tegnap az alábbi levelet intézte hozzánk: A pékek emelték a kenyér árát. Ez nem tévedés. Ez így van. A pékek a főkapitány közbelépése folytán fél dinárral olcsóbban adják a kenyeret. A pék nem azért pék, hogy ne legyen neki sütni valója. Azt mondja a közmondás, „amit nyerek a vámon, elveszitem a réven“. A pékek ezt a közmondást átdagasztották és ez alapon a fél dinár veszteség kétszeresen térül meg. Azt mondták: amit veszünk a vámon, az megtérül a réven. Vagyis azóta barnább lisztből sütik a kenyeret, továbbá méretezett kenyeret csak drb szerint árulják. Ami azt jelenti, hogy pl. egy kilós kenyér csak 80 deka, a fél kilós csak 40 deka stb. A közönség ezt mind nem veszi észre vagy nem törődik vele, de hiába is törődik, mert a pék inkább elereszti a vevőt, de mégsem adja az előirt minőségű és méretű kenyeret. Ez minden esetre súlyosabb eljárás, mint-hogy tulmagas áron adják a kenyeret. De szerencsére ez már teljesen a főkapitány ur könnyen és gyorsan tud segíteni. Egyébként halljuk, hogy egyes kereskedők a környékből akarnak importálni kenyeret, hol olcsóbb és jobb a kenyér. Ez majd észre téríti a pékbárákat, csak-hogy már késő lesz.

— **Esperanto kurzus.** A Novisadi És perantista Laborista Rondo ezuton értesíti az esperanto nyelv iránt érdeklődőket, hogy folyó hó 30-án ingyenes esperantó tanfolyamot nyit. A református iskolában (Groblyanszka ul. 6.) A kurzus három hónapig tart, beiratkozni lehet mindennap este 7—8-ig az iskolában. Beiratkozási-díj három hónapra 25 dinár. Három hónap alatt mindenki könnyen és jól megtanulhatja az Esperantót.

— **A szovjet keze Kinában.** Pekingből táviratozzák. Pogranicsajában letartóztatták a szovjet kormány delegációjának futárját, mert nagymennyiségű bombát, és robbanó anyagot szállított Kinába.

— **Nyomozás a magyar milliós bankjegyek hamisítói után.** Budapestről jelentik: Az olaszlisztkai hamis milliósok ügyében szenzációs fordulat várható. Freinesberger Jenő vizsgálóbíró tovább folytatta ebben az ügyben a nyomozást és olyan újabb nyomokra bukkant,

amelyek alapján a közeli napokban szenzációs letartóztatások várhatók Budapesten. A vizsgálóbírónak sikerült megállapítani, hogy hamis milliósokat nemcsak Friedländerék hoztak forgalomba, hanem mások is, akik eddig ügyesebben végezték munkájukat és közülük eddig senki sem került hurokra. A vizsgálóbíró most olyan adatok birtokába jutott, amelyek nyilvánvalóvá teszik, hogy a szervezet központja Budapesten van és itt működik a hamis bankógyár is. Az új adatokkal Freinesberger Budapestre utazik, hogy ott személyes irányítással vezesse az újabb nyomozást.

— **Védekezés sztrájk ellen.** Mint a Reuter iroda jelenti Londonban politikailag semleges központi irodát alakítottak, amely az egész ország lakosságához azzal a felhívással fordul, hogy általános sztrájk esetén az élelmiszer ellátás és az életbevágó fontosságú üzemek fenntartása érdekében önkéntes szolgáltatást teljesítsenek.

— **Hinduk és muzulmánok összeközése.** Delhiból jelentik: Abigharban a muzulmánok egy hindu körmenet tagjait követ megdobálták. Ez komoly zavargásokra vezetett, mert általános harc fejlődött ki, amelynek során muzulmán részről hatvan ember megsebesült és több meghalt. A hinduk részéről tizenketten sebesültek meg.

— **Kiskoru tolvaj cseléd.** Steinitz Gizella Zrinyi ucca lakosnál volt mindenescseléd a 16 éves temberini V. M. Nagyon visszaélt azonban a beléje helyezett bizalommal, mert amikor Steinitzné ez év áprilisában nyolc napra elutazott, a kis cseléd feltörte a szekrényt és onnan ezer dinár készpénzt és különböző ruhanevelőket kilopott. A törvényszéken működő kiskoruk büntetőtanácsa tegnap 20 napi elzárásra ítélte.

— **Földrengés volt Olaszországban és Felső-Ausztriában.** Rómából táviratozzák: A lapok jelentése szerint Olaszországot földrengés rázkódtatta meg, amelynek központja az Abruzzokban volt. Tegnap délután fél háromkor érezték az első hullámszerű lökést, amely mintegy hat másodpercig tartott. Különösen Isernia környékén érezték erősebben a rengést, ahol a templom kupolája, valamint számos ház megrongálódott, emberéletben nem esett kár. Nulmóban a földrengést kísérő földalatti moraj olyan erős volt, hogy rémületében a lakosság az uccára rohant. — A felsőausztriai Hintersdorffból jelentik, hogy ott szeptember 23-án reggel öt óra negyvennégy perckor erős földrengést érezték. A lökészerű rengés két másodpercig tartott és olyan heves volt, hogy a lakosság felriadt álmából. Ugyanaznap délután fél kettőkor egyes helyeken erős megrázkódtatást érezték. Kár nem esett.

— **Nemes táncintézetében** (Amerikai Orfeum) október 5 és 6-ikán kezdődnek a tánc-kurzusok. *6 hetes kurzus 150 dinár.* Exklusív kurzus 250.— Beiratkozás október 1-től az Amerikai Orfeum helyiségében 1 és 3 óra között. Telefon 6.

(x) **Tűzifát, kokszot, kőszent** mielőtt beszerez, tekintse meg *Krajačević* fatelepét. Telefon 165.

— **Öngyilkossági kísérlet a rendőrségi cellában.** A noviszádi rendőrség csütörtökön éjjel elfogott egy 16 éves csavargót, aki néhány nappal ezelőtt a beográdi „Reklam” cégtől 6000 dinárt sikkasztott. A fiatalos bűnös tegnap éjjel cukorspárgával felakasztotta magát a rendőrségi cella kilincsére, de az ügyeletes rendőr még idején észrevette és megmentette az életnek. Kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy lelkiismerete bántotta és ezért akart megválni az élettől.

— **A református egyházi dalárda ifjúsága** ma este 8 órakor szüreti mulatságot rendez a Maros-vendéglőben, amelyre összes tagjait tisztelettel meghívja. Belépődíj nincs.

SPORT

Szabálymagyarázat

(Folytatás)

A csapatkapitány és játékosok udvarias formában érdeklődhetnek a bírónál a meghozott ítélet oka felől, de az nincs megengedve, hogy a játékos ez esetben véleményének szóval, vagy mozdulattal kifejezést adjon, vagy pláne, hogy a kérdezősködés a zaklatás jellegével bírjon.

Ha egy játékos a mérkőzés megkezdése után lép a játéktérbe, köteles azonnal jelentkezni a bírónál, ugyanígy az is, aki — sérülés esetét kivéve — a játéktérrel a játék folyamata alatt önként elhagyja. Amikor a jogosulatlanul résztvevő játékos először érint labdát, vagy a játék menetére bármiféle befolyást gyakorol, csapata ellen szabadrugás ítélendő. Aki a visszatérés alkalmával a jelentkezést elmulasztja, azt a bíró, mint vele szembe tisztelenül viselkedőtintse meg, sőt el is tilthatja a mérkőzés további folyamán való részvételtől.

A szövetségi tanács tagoknak, egyesületi vezető embereknek és bírónak kötelessége, hogy bejelentésük a Szövetségnek a tiszteltnül viselkedés minden olyan esetét, amely a játék jó hírnevét veszélyeztetné.

A bíró a tiszteltnül, uriemberhez nem illő módon vagy általában erőszakoskodóan viselkedő játékos egyszerű figyelmeztetés után vagy esetleg — belátása szerint — figyelmeztetés nélkül is utasítsa ki a játéktérrel.

Bocsánatkérés sem változtat a dolgon és a bíró az eset részletes ismertetésével tartozik az illető nevével a Szövetségnek bejelenteni. A határbíró megsértését ugyanígy kell elbírálni, mintha a játékvezető bírót sértette volna meg a játékos.

A bíró által kizárt játékos a játékban tovább részt nem vehet.

Ha a bíró észreveszi, — vagy figyelmeztetik rá — hogy az egyik csapatban több, mint 11 játékos szerepel, azt, akinek a neve a hivatalos összeállításból hiányzik, zárja ki a további játékból. Ha a több játékost szerepeltető csapat gőlelőnyben volna, a mérkőzést újra kell kezdeni, ellenkező esetben a felesleges játékos kizárása után — az eredmény meghagyásával — folytatni kell a játékot. Kivételt jelent az az eset, ha a meccs eddigi eredménye eldöntetlen arányt mutat és a megengedett létszámmal játszó csapat az újrajátszást kéri, amit engedélyezni is kell.

Ha egy játékos még a mérkőzés alatt megsértene a bírót, szólítsa ez fel, az intézőt — a következményekre való utalással — arra, hogy az illető játékost ne szerepeltesse. Ha az intéző ezt megtagadja, akkor adjon a bíró jelt a kezdésre, és a mérkőzés megkezdése után azonnal állítsa ki az öt megsértő játékost.

Ha a bíró egy játékost kizár a mérkőzésen való további részvételből tudassa azt azonnal a csapatkapitánnyal, aki köteles a bíró ítéletét esetleg nem respektáló játékos eltávolításáról gondoskodni. A bíró rendelkezésének végrehajtására legfeljebb öt pernyi idő haladékot köteles adni; ha döntésének a csapatkapitány nem tesz eleget, nem akar, vagy nem tud, beszünteti a játékot.

Arról, hogy a határvonalakon tuljutott labda ismét visszakerüljön a játéktérbe a játékosok és nem a határbírók kötelesek gondoskodni.

— **A vasárnapi Macsva—Radnicski mérkőzést** élénk érdeklődés előzi meg, a sabaciak ezuttal először játszanak Novisadon, ahol a közönség előtt még teljesen ismeretlenek. Most

lesz alkalma először bebizonyítani a sabaciaknak, amit helyi lapjukban állítanak, hogy az OSKV. mérkőzés elvesztését részben balszerencsájüknnek másrészt a bíró helytelen ítékezéseinek köszönhetik.

— **A Radnicski** intézője föl hívja összes első csapatbeli, I. b. és ifjúsági játékosait, valamint a kijelölt rendezőket, hogy ma este 8 órakor jelenjenek meg a „*dva Golubica*” vendéglőben.

— **A HAKOAH** szerdai bécsi uszóversenyén a legtöbb díjat a magyar vendégek nyerték. Feljegyzésre érdemes, hogy Bienenfeld Hédi a százméteres női uszás rekordját 1.6 másodperccel megjavította. Az új rekord 1.36 02 perc. 200 méteres melluszásban és a 100 méteres hátuszásban Barthaék győztek, a 100 méteres gyorsuszásban pedig Gáborffy. A stafétát, valamint a vízipólót is 6:1 4:1 arányban az NSC. uszói nyerték.

— **Az Achilles klub** vasárnapi sikerein felbuzdulva még az ősz folyamán több versenyt rendez. A terv minden támogatást megérdemel.

— **A Juda Makkabi** az ugyanaznapra ki-sorsolt sabaci bajnoki mérkőzése miatt csak atlétáival vehet részt a NAK jubiláris sportünnepein. A futballmérkőzést valószínűleg kiesési rendszerrel rendez meg a NAK.

— **Az Achilles kerékpáregylet** holnap vasárnap kirándulást rendez, Paragóvára. Indulás reggel 7 órakor a klubhelyiségből. Vendégeket szívesen látnak.

Pályázati-szelvény

A vasárnapi mérkőzés eredménye:

Macsva (Sabac)—Radnicski

Eredmény:

A pályázó neve és címe:

— **A Nemzeti Színház műsora.** Szombat: A szenvedély tüze. Vasárnap: Lengyelvér.

— **A napraforgós hölgy reprimje.** A jövő héten fel fogja ujtani a Nemzeti Színház Vojnovics Ivónak drámáját, A napraforgós hölgyet. A címszerepet a spliti színház volt tagja Pregarac Ida alakítja, akit az idei színpadon a noviszádi színházhoz szerződött. Ugyancsak felújításra kerül Kosztics Láva „Makszim Crnojevic” című drámája, amelyet Kovácsécs Mihály rendezésében és főszerepével hoznak.

— **A „Csárdáskirálynő”** Kálmán Imre nagyszerű operettjét is felújítja a jövő héten a Nemzeti Színház.

— **A budapesti filharmonikusok sikere Prágában.** Prágából jelentik: A budapesti filharmonikusok zenekara Dohnányi Ernő vezetésével tegnap tartotta első hangversenyét. A magyar zenei élet reprezentáns testülete teljes sikert aratott. Dohnányi művészgardája, valamint Basilides Mária operaénekesnő, viharos ünneplésben részesült.

— **Dr. Nenadović J.,** az állami kórház bőr- és nemibajok osztályának főorvosa utjáról visszatért és rendel Jevrejska ul. 11.

APOLLO A világ legszebb asszonya

Szept.

(Die schönste Frau der Welt)

25-26-27. Monumentális alkotású film 6 felvonásban. — Főszereplők: Lee Parry és Olaf Fyord

NEVESSÜNK!

Lehet-e még reménye

Védő: Tekintetes Törvényszék! A sértett fél azért neheztel, mert védencem azt mondta neki, hogy ő a XX. század legnagyobb hülyéje. Nos, az én szerény véleményem szerint ezen kijelentéssel nem is történt olyan súlyos sértés. Ma még csak 1925-öt írunk, tehát a sértett félnek még nem kell feladnia minden reményt arról, hogy ezen hátralevő 75 év alatt talál egy nálánál még hülyébb embert, akit azután védencemnek bemutat és így a sértés természetesen teljesen összeomlik. Ennek alapján kérem tehát védencem felmentését.

Hívja meg

A.: Jöjjön hozzám ma este vacsorára. Egy kicsit el fogunk diskurálni.
B.: Köszönöm a meghívást, de nem fogadhatom el. Ma este szeretném „Hamlet”-et látni.
A.: Hívja el őt is hozzám.

Konjunktúra idején

Orvos: Ebből az orvosságból minden két órában bevesz egy evőkanállal.
Uj gazdág: Csak minden két órában? De doktor ur, ön jól tudja, hogy vagyoni helyzetem megengedi, hogy gyakrabban bevegyem.

A családi béke

Bíró: Maga félholtra verte a feleségét; a fiát és két leányát pedig elzavarta hazulról. Miért tette ezt?
Vádlott: Csak azért, hogy végre-valahára meglegyen a családi békém.

A hatás

A hívők jöttek ki a templomból, hol egy híres szónok nagyon szép és megindító beszédet tartott a könyörületességről.
A hívők között ott volt Szükösi ur is, egy zsugori és a piszkosságig fősvény ember. Egy barátja észrevette őt és megszólította:
— Hogy tetszett a prédikáció?
— Nagyszerű volt. Oly szépen beszélt a pap a könyörületességről, különösen, mikor azt mondotta, hogy azt mindenkinek gyakorolni kell.
— Ezt azonban neked is meg kellene érteni és annak következményeiben hinni.
— Meg is értettem és hiszem is, hogy mindenki megértette olyannyira, hogy már azon gondolkodom, hogy jó lenne nekem is megkezdni a koldulást.

KÖZGAZDASÁG

A román kereskedelmi mérleg. A bukaresti pénzügyminisztérium statisztikai hivatala közlése az 1925. év második negyedének kiviteléről szóló jelentését, amely minden téren visszaesést tüntet fel. Az első helyen álló fa, petróleum és só, amelyek Románia legfontosabb kiviteli cikkei az első évnegyedhez viszonyítva visszaesést mutatnak. A szarvasmarha-kivitel, amely az első évnegyedben 852 millió tételt ki, 417 millió lejre esett vissza. A sertés-kivitel 424.7 millióról 189.5 millió lejre. Hasonló visszaesést mutat a juh-kivitel, amelynél 330.3 millió a kiviteli csökkenés az első évnegyeddel szemben. Buzából a kivitel 72 ezer lej. Rozsból egyáltalán nem volt kivitel. A kukorica-kivitel a tavasszal felhalmozott nagy készletek ellenére sem mutat fel lényegesebb emelkedést. A kivitel az első évnegyedben 1516 millió lej volt, amely a második évnegyedben 1583 millió lejre emelkedett. A takarmány-kivitel értéke az első évnegyedben 2072 millió lejről a második évnegyedben 1742 millióra esett vissza. Az épületfa-kivitel 55.9 millió lejről 36.6 millióra esett vissza.

TÖZSDE

Szept. 25	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.195	—	—	178.1/8
Zürich	—	1088.50	1089.—	1931.—
Newyork	518.25	56.35	56.35	—
London	25.11	273.37	273.3/8	484.3/8
Páris	24.57	267.75	—	474.—
Milano	—	229.—	230.—	405.—
Prága	15.375	167.20	167.25	296.25
Berlin	—	1343.—	1347.—	2380.—
Budapest	0.007270	0.0792—	0.079650	14.—
Brüsszel	22.70	—	—	437.—
Bécs	—	0.079450	0.079850	14.1/8
Bukarest	2.55	—	—	49.—
Amsterdam	—	22.72	22.65	4021.—
Szofija	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 szeptember 25, 5 óra

Bécs	0.0795—	Prága	167.35
Páris	268.—	Zürich	1080.—
Milano	228.50	London	273.40
Newyork	56.35	Budapest	—

Irányzat: mind pénz, szilárd

Chicagoi terménytőzsde

1925 szeptember 25, 10 óra

Buza	Tengeri		
Szeptember	144.5/8	Szeptember	81.75
December	148.7/8	December	79.1/8
május 1926	150.—	május 1926	85.1/8

Irányzat: buza változékony, tengeri szilárd (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 szeptember 25. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen, d. k. kötés	260.—, 1200 mm
bácskai 77. 2 ^o / _o , d. k. kötés	260.—, 100 mm
bácskai Usancen X. d.k. kötés	262.50, 1000 mm
bácskai Usancen X-XI dk kötés	272.50, 500 mm
bánáti 77, 2 ^o / _o tiszai hajó kötés	272.50, 1000 mm
szerémi 76-77, 2 /, d.k. kötés	255.—, 400 mm
szerémi 77-78, 2 ^o / _o , d.k. kötés	260.—, 200 mm

Zab

bácskai sentai parit. kötés	157.50, 300 mm
-----------------------------	----------------

Tengeri

bácskai Odzsak vidék d.k. kötés	180.—, 150 mm
---------------------------------	---------------

Buzaliszt

bácskai nullás komb d.k. kötés	415.—, 100 mm
bácskai 2. sz. kenyér d.k. kötés	360.—, 100 mm

Buzakorpa

bácskai gab. juta zsákok kötés	120.—, 100 mm
--------------------------------	---------------

Irányzat: lanyha

Novisadi értéktőzsde

1925 szeptember 25. (Hivatalos jegyzések)

Állami kölcsönkötvények

1921. évi 7 százalékos beruházási kölcsön, kereslet 83.—, kínálat 86.—, kötés —.—, 4 százalékos kölcsön Bosznia-Hercegovina agrárviszonyainak rendezésére kereslet —.—, kínálat —.—, kötés —.—.

Állami sorsjegyek

2 és fél százalékos állami hadikártérítési sorsjegy kereslet 340.—, kínálat 345.—, kötés —.—, 1888. évi nyeresémi sorsjegy (Dohány sorsjegy) kereslet —.—, kínálat —.—, 2 százalékos sorsjegykölcsön új szelvényekkel kereslet —.—, kínálat —.—.

Részvények

Városi jódosgyógyfürdő és ásványvíz részvénytársaság kereslet —.—, kínálat —.—. Iparbank kereslet 130.—, kínálat 135.—, kötés —.—.

Csinos vaságyak sodrony matracokkal

részletfizetésre 600 dinárért kaphatók Pekiónál Novi Sad, Ustavka ulica 29. szám.

Piaci árak szeptember 19-én:

Vágómarha la	—	—	9.—10.50
Borju	—	—	14.—17.—
Sertés	—	—	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	—	—	—
Bárány	—	—	11.—13.—
Vágott hal	—	—	20.—25.—
Hal	—	—	15.—20.—
Hal, apró	—	—	10.—14.—
Hizott lud kiló	—	—	17.—18.—
Sovány lud párja	—	—	90.—120.—
Fiatal lud párja	—	—	80.—100.—
Kacsa párja	—	—	50.—60.—
Pulyka pár	—	—	85.—100.—
Csirke, rántani való	—	—	35.—45.—
Tojás	—	—	1.—
Muhar széna	—	—	—60—70
Szalma	—	—	—50

A DUNA VIZÁLLÁSA

Szeptember 10-én reggel	—	—	477
Szeptember 11-én	—	—	472
Szeptember 12-én	—	—	461
Szeptember 13-án	—	—	448
Szeptember 14-én	—	—	437
Szeptember 15-én	—	—	406
Szeptember 16-án	—	—	391
Szeptember 17-én	—	—	376
Szeptember 18-án	—	—	364
Szeptember 19-én	—	—	355
Szeptember 20-án	—	—	345
Szeptember 21-én	—	—	333
Szeptember 22-én	—	—	318
Szeptember 23-án	—	—	302
Szeptember 24-én	—	—	292
Szeptember 25-én	—	—	284

Hirdetők figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska” kiadóhivatala.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátraékban levő előfizetőinket és viszontelárúzóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel „Délbácska” kiadóhivatala.

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Belvárosban levő utcai csinosból álló rekvirált lakásomat elcserélném bárhol levő más lakással. Cim: Parnogmlina ulica 10. 1814—1

Gazdászok!

kik elhelyezkedni nem tudnak, vagy **tökéjüket intenzív**

mezőgazdasággal

akarják gyümölcsöztetni, azok írjanak „Munka” jellegre a kiadóba.

1716—1—0

Komló és gabonaszák, zsinog, heveder, varrócérna, ponyva, esőköppeny, vízmentes henteskötények, kötélárúk gyári árban

Will Viktornál,

Az udvarban balra — Futoski put 36.

Szombaton Disznótor és csirkepaprikás Kitünő bor! Elsőrangú tambura zene

26-án este Szives látogatást kér: Fehér Gyula vendéglős és Peikert Ferencz üzletvezető Ustavska (Alkotmány) u. 42.

APRÓ HIRDETÉSEK

VILLA, amely 6 szobából, konyhából, mosókonyhából, cselédszobából, étéskamrából, angol klozet, fürdőszobából, házmesteri lakásból, nagy pinceből és a többi szükséges mellékhelyiségből áll, vízvezetékekkel és mély kuttal ellátva, villanyos megálló mellett jutányosan eladó. Megtekinthető naponta d. u. 3-5-ig a háztulajdonosnál, Futoski put 91. 1-3

Apolló Mozi büfébe EL-ÁRUSÍTOLÁNY felvétetik. Bővebbet Erdélyi cukrász-üzlet. 1817-1-2

Legújabb NŐI DIVAT-KALÁPOK készítése! A legújabb divatminták után átalakítás, formázás, díszítés. Spadri fejek, kész baba kalapok. Csekély üzemköltség folytán olcsóbb, mint bárhol, sok évi külföldi gyakorlat alapján. FISCHER RICHARDNÉ, Futoski put 77. (Lővölde.) 1682-1-4

HIRDETÉSEK

Egy és fél tonnás

TEHERAUTÓ

jutányos áron eladó. Bővebbet a tulajdonosnál Archimandrita Rajića (Kereszt) ulica 18.

Önálló munkaerő, aki államunk összes nyelveit jól bírja, ajánlkozik raktárnoki, utazói vagy hasonló állások betöltésére. Azonnal beléphet. Megkeresések „FAUST” hirdető irodába, Kr. Alexandra ul. 12. küldendő 1790-1-2

A Kath. Olvasó és Gazdakör

f. hó 27-én, vasárnap este 1/28 órai kezdettel **kabare-számokkal** egybekötve nagy

Szüreti mulatságot

rendez, amely alkalommal egy **sült malacz** kisorsolása is fog történni.

Belépő díj 15.— Dinár. - Minden jegy egyszersmind sorsjegy is.

Akik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre irjanak, Póstaftiók szám **75**

818-0

Egy tanonc felvétetik

azonnalra Kulik Izsó lérfiszabónál, Kralja Petra ulica 29. 1815-1

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakításai vállalja az új formák szerint Festés minden színben Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Állást keres több évi gyakorlattal bíró **hivatalnoknő,**

ki a pépztári, számlázási és könyvelési munkálatokban perkt. — Cim a kiadóban.

FISCHER VLADIMIR és TÁRSA

NOVISAD

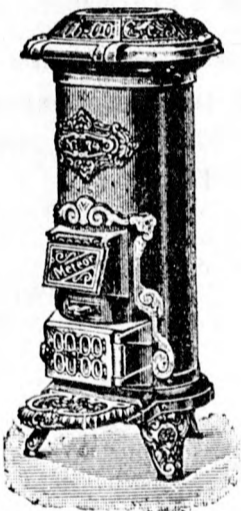
Kralja Petra ulica 23. (az udvarban) Telefon 364.

„HAFASOLID” harisnyák és keztük nagykereskedése és

„KETTENMARKE” (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyár gyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!

Szombaton Szeptember 26-án **Malacz-pörkölt és malacz-sült** Zene reggelig! Friss must! **Kitünő bor!** Szücs Ferencz vendéglőjében, Kr. Matija ulica 16. szám

Nišević Sava vaskereskedése NOVI SAD

értesíti t. vevőközönségét, hogy eredeti

Meteor-kályhái

nagy választékban megérkeztek.

Továbbá a kályhákhoz szükséges mindennemű alkatrészek igen jutányos áron kaphatók.

Allandó gazdag raktár agyagkályha alkatrészekben, úgymint: kandallóbetétek, előzéklemezek, agyagkályhaajtók, sütőrostélyajtók, fűtőszkózk és állványok, kályhaelőzékek és védőtálcák, szalon-széntartók és faskannák, kályhaellenzők stb. Kérjen árjegyzéket!

Gyerünk halpaprikásra!

Szombaton, f. hó 26-án a **Dropka-vendéglőbe**, Darányi-telep III. ut, 44. szám. A zenét a **kishegyesi hírneves tamburazenekar** szolgáltatja. Frissen csapolt sör, kitünő bor. — Szives látogatást kér **Dropka Ferenczné**, vendéglős.

Nagyban! Vasárunk Kicsinyben!

RUDVAS szortirozva kocsivasalásnak és egyéb célra,

Winter-kocsitengely, fekete- és horganyzott vaslemez,

horganylemez, fehér bádóg,

öntött tüzhelylapok,

kézöntött tüzhelyek,

lemeztüzhelyek,

öntött üstök,

acélbogrács,

füstcsövek,

könyök-, sütő-, hamu-, tüzelő-, kemény- és kemenceajtók, üstház, kályhák, eke, ekekés, sodronyszeg, drót, láncáru, lópatkó, ásó, kapa, fejsze, szerszámok, reszelők, csavaráru, épület és butorvasalás,

komlódrót,

horganyzott és fekete 34, 35, 38, 50, 60, 70, 80 szám és egyéb különböző

VASÁRUK,

állandó nagy választékban, raktáron nagyon olcsó árak mellett

Kuszli Gyula vaskereskedés
Novisad, Temerinska ulica 8. 1782-1-5